

L'hemorràgia del temps

Text > JOSEP PASTELLS

Sobredosis de certes, necessitats universals, conflictes entre ànima i cos, versions i més versions d'una realitat que sovint sembla irreal... *Els dies previs*, l'últim i exuberant llibre de Lluís Muntada (Riudellots de la Selva, 1964) explora a través de vint-i-dos relats, amb una profunditat gens habitual en narradors d'aquest segle, la llarga successió de dubtes i entrebancs que, afegits a la tensió entre finit i infinit, compliquen l'existència de personatges conscients de la impossibilitat de preveure les vigílies dels fets importants o decisius. Són personatges que sovint han de conformar-se amb records i anàlisis a posteriori, amb l'evidència que no acabem mai de dir-ho tot.

L'escriptura, com sempre en l'autor, és precisa, delicada. Això facilita la lectura del llibre, però qualsevol persona que s'hi submergeixi s'adonarà que cada conte obeeix a una lògica interna implacable, a una preparació mil·limètrica que, a més d'atrapar l'atenció, convida a pensar, a reflexionar, a entendre que res no perdura. *Els dies previs* venen a ser una crònica del principi i el final, una contracrònica de la vida. Hi abunden les absències, la buidor suprema, la devastació moral, però també l'humor soterrat, la crítica

directa, la sospita que les coses podrien ser molt diferents però alguna força oculta fa que siguin com són.

Les trames tenen en comú l'atenció a l'abans i el després, als efectes del pas del temps. És el cas d'una carta rebuda amb trenta-sis anys de retard, «com si el temps i el lloc s'haguessin equivocat de temps i de lloc». O d'una mort imminent que uneix, amb el marit i l'amant, una dona sentenciada pel càncer, que els il·lustra sobre els patrons que l'orienten «en la fulguració tan breu que és la vida». O també és el cas d'un joc eròtic clandestí que condueix a la tragèdia o a la tragicomèdia, depenent de la perversitat de qui llegeix.

Vegem, però, tres exemples de la prosa de Muntada. El primer, relatiu a una cita romàntica al cementiri, quan l'espiritualitat carnal fa sentir a la protagonista «aquella conflagració única entre l'ànima dels vius i els morts, el punt solar en què l'absència s'ajunta amb la força d'unes mans que t'envolten la cintura en la nit». El segon, extret del relat en què un pare desesperat per la mort de la filla fuig corrent després de llegir la tesi doctoral, mostra la capacitat lírica de l'autor: «A les bandes obagues del marge del torrent es cria molsa sobre les pedres. Les gotes

MUNTADA, Lluís. *Els dies previs*. Girona: Llibres del Segle, 2023. 255 p.

grises suspeses als panots i il·luminades pel tall de lluna que les fa brillar com perles li recorden les arracades que duia l'Aina». I el tercer, en què els dos protagonistes agafen una línia i la porten a fer un volt, s'aproxima al que podria ser una de les conclusions del llibre: «Creia que aquella quincalleria de bric-a-brac, amb la seva varietat enlluernadora, tenia les propietats que té un error lúcid. L'hipnòtic garbuix d'objectes li resultava imprescindible per aixecar el simulacre d'una fantasmagoria placebo: poder confiar en la consciència dipositada sobre les coses i en la permanència d'un vell ordre que, ni que sigui a través de la superstició maniàtica i ben friki del comprador d'antiguitats, obturi l'hemorràgia del temps».

Més Bardera que mai

Text > MAR CAMPS

A *S'obre el teló*, l'escriptor Damià Bardera (Viladamat, 1982) avisa els lectors amb aquestes paraules: «És un llibre *raro*, el més *raro* que he escrit mai». L'autor, a la seva última obra, tiba encara més la corda de l'absurd a on ens acostuma a portar amb la seva literatura. Per a més inri, fa un nou invent: uneix el microconte amb el teatre. Miquel Adam, l'editor de La Segona Perifèria, en diu «relats de teatre-ficció».

Es tracta de més d'una quarantena de contes curts escrits en forma d'esquetx o peça teatral, amb acotacions i

diàlegs. A més, l'autor ens explica com es comporta el públic, que també actua quan s'obre el teló. El públic i els protagonistes són a l'escenari; nosaltres, els lectors, ho veiem tot des del pati de butaques. Bardera diu que es tracta d'un teatre *fake* perquè no es pot representar. En aquest punt no hi estem pas d'acord: aquests microrelats es poden dur al teatre. Tan sols cal una mica d'inventiva escènica. El cas és que Bardera no ho ha escrit amb aquesta intenció: només s'ho volia passar bé.

Els protagonistes són gorilles, vaques, cigonyes carronyaires, esque-

lets, nens, personatges de circ, psiquiatres, filòsofs i beneïts... Fa temps que ens té acostumats al seu imaginari, a les bestioletes i a la gent esgarriada. Els seus personatges cada cop estan més llampats, i l'autor cada vegada afileta més la mala bava, amb aquest fotre's del mort i de qui el vetlla, amb aquesta mirada descarnada del món, sense pietat i sense esperança. Potser quan l'autor ens diu que aquest és el seu llibre més estrany, ens ve a dir que s'ha deixat anar, que es tracta de l'obra més barderiana que ha escrit fins ara.